

קבוצת "ח'וראסאן"

אריאל קוך

האיום שמציב ארגון "המדינה האסלאמית" בפני מדינות רבות ברחבי העולם הוביל לגיבושה של קואליציה בין-לאומית, שכוחותיה מפציצים ותוקפים יעדים וכוחות של "המדינה האסלאמית" בעיראק ובסוריה. בסוריה כווננו ההפצצות, בין השאר, אל עבר מעוזי קבוצה בשם "ח'וראסאן". מעט מאוד ידוע על קבוצה זו, שעלתה לתודעה העולמית והתפרסמה כתא טרור בין-לאומי שהתנחל בסוריה בחסות הכאוס השורר במדינה במטרה לתכנן פיגועים במערב ולאמן פעילים להוצאתם אל הפועל. קבוצת "ח'וראסאן" הוגדרה בספטמבר 2014 כאיום ביטחוני מיידי, מסוכן אף יותר מאשר "המדינה האסלאמית". מאמר זה נועד להעמיק ולהרחיב את הידע על קבוצת "ח'וראסאן", פעיליה ויכולותיה ולנתח את הפרסומים העוסקים בה. זאת, במטרה לאפיין את האיום הפוטנציאלי הגלום בה, שסביר להניח כי עלול להיות מופנה גם כלפי מדינת ישראל ויהדות התפוצות.

מילות מפתח: טרור, אל-קאעדה, אל-קאעדה בסוריה, ג'בהת א-נוצרה, קבוצת ח'וראסאן, המדינה האסלאמית

קבוצת "ח'וראסאן" בסוריה: האיום הג'יהאדי החדש?

בכנס שנערך ב־19 בספטמבר 2014 בבירת ארצות הברית, וושינגטון, אמר ג'יימס קלפר (Clapper), מנהל המודיעין הלאומי האמריקאי, כי קבוצה לא מוכרת בשם "ח'וראסאן" מציבה בפני ארצות הברית איום שאינו פחות, ואף מסוכן יותר בהיבט של הביטחון הלאומי, מהאיום שמציבה "המדינה האסלאמית"¹. ארבעה ימים מאוחר יותר אמר הנשיא ברק אובמה כי ארצות הברית תקפה יעדים של קבוצת "ח'וראסאן" בסוריה. לדבריו, מטרת התקיפות הייתה "לשבש מזימות [מתקפות]

אריאל קוך, חוקר ארגונים רדיקליים וקיצוניים ודוקטורנט במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בר אילן.

נגד ארצות הברית ובעלות בריתה".² התקיפות האמריקאיות נערכו באזור חלב, בשטח שנשלט אז בידי "ג'בהת א-נוצרה" ("חזית הסיוע") – השלוחה הסורית של ארגון הטרור הבין-לאומי "אל-קאעדה".³

בשבועות הבאים הוצגה קבוצת "ח'וראסאן" בכלי התקשורת כמעין יחידת עלית של "אל-קאעדה", המהווה איום ישיר ומיידי על אירופה ועל ארצות הברית.⁴ בתחילת נובמבר 2014 נערכה תקיפה נוספת של יעדי הקבוצה. על פי הדיווחים, תקיפה זו נועדה לחסל אזרח צרפתי בשם דויד דורז'ן (Durgeon), מומחה בהרכבת מטעני חבלה מאולתרים ומתוחכמים המסוגלים לחדור את מערכי האבטחה והבידוק בשדות תעופה.⁵ תקיפה שלישית של יעדי קבוצת "ח'וראסאן" נערכה מספר ימים לאחר מכן.⁶ למרות הצטיירותה של הקבוצה כאיום מיידי, בחודשים שלאחר מכן דעכה ההתעסקות התקשורתית בה כמעט לחלוטין.

דורז'ן, אשר כונה "אבו חמזה הצרפתי" ("אבו חמזה אל-פרנסי"), שרד את המתקפה עליו,⁷ אך זאת לחודשים ספורים בלבד. ביולי 2015 נודע כי הוא חוסל, יחד עם בכיר נוסף בקבוצה בשם מְחֶסֶן אַל־פֶּדְ'לִי.⁸ בעקבות החיסול אמר ראש הבולשת הפדרלית של ארצות הברית (F.B.I.), ג'יימס קומיי (Comey), כי האיום הנשקף מקבוצת "ח'וראסאן" צומצם משמעותית וכי "המדינה האסלאמית" מוגדרת מאז כאיום גדול יותר.⁹ על אף הצהרה זו, קבוצת "ח'וראסאן" המשיכה להיחשב כאיום בעיני השלטונות האמריקאיים. זו כנראה הסיבה לכך שבספטמבר 2015 הכניסה ארצות הברית את הקבוצה לרשימת ארגוני הטרור.¹⁰

שנה לאחר שהעולם התוודע לקיומה של קבוצת "ח'וראסאן" וחודשיים לאחר הצהרתו של ראש ה-F.B.I., הודיע "מפקד של אל-קאעדה מקבוצת ח'וראסאן [...] על מותו של לוחם צרפתי, חמזה אל-פרנסי [דורז'ן]".¹¹ על פי הידוע, המפקד שהודיע על מות דורז'ן הוא אבראהים א-שארח,¹² אזרח סעודי ובכיר ב"אל-קאעדה", שחוסל גם הוא במתקפה האמריקאית שנערכה באוקטובר 2015.¹³ סביר להניח שתחת פיקודו של א-שארח היו "לוחמים" נוספים שלא נפגעו וכי הם מתכוונים לבצע פיגועים במערב. לשון אחר, הקבוצה שהייתה מוגדרת כ"איום מיידי" עד יולי 2015 המשיכה להתקיים גם לאחר מכן, ובהתאם לכך המשיך להתקיים גם האיום הנשקף ממנה.

השאלה המרכזית שעומדת בבסיס המאמר היא מה הקשר בין קבוצת "ח'וראסאן" ובין "ג'בהת א-נוצרה" והאם מדובר בגוף נפרד, או שמא מדובר בחלק מארגון זה? אם אכן קבוצת "ח'וראסאן" היא חלק מהשלוחה של "אל-קאעדה" בסוריה, נשאלת השאלה כיצד וממי מקבלים אנשיה פקודות – ממפקדי "ג'בהת א-נוצרה" או מההנהגה המרכזית של "אל-קאעדה" שמצאה מקלט בהרי אפגניסטן-פקיסטן?, וכן מהן היכולות של פעילי "ח'וראסאן"? שאלה נוספת המתעוררת

בהקשר זה היא מה ההבדל בין "המדינה האסלאמית" מזה, ארגון "ג'בהת א-נוצרה" מזה וקבוצת "ח'וראסאן" מזה, מבחינת האיום שהם מציבים בפני המערב?¹⁴ נראה כי ההבדל העיקרי בין "המדינה האסלאמית" לקבוצת "ח'וראסאן", מבחינת האיום על ארצות הברית והמערב, גלום בכך שגורמי מודיעין וביטחון אמריקאיים בכירים האמינו כי קבוצת "ח'וראסאן" מסוגלת להוציא אל הפועל פיגוע בשטחה של ארצות הברית (או אירופה), בעוד ש"המדינה האסלאמית" אינה מסוגלת לדעתם להוציא אל הפועל פיגוע כזה. במילים אחרות, ל"מדינה האסלאמית" היו, לדעת אותם גורמים, רק שאיפות להוציא אל הפועל פיגועי תופת המוניים במדינות המערב, אך לקבוצת "ח'וראסאן" היו גם שאיפות וגם יכולות כאלו.¹⁵

למרות הערכותיהם של גורמי המודיעין והביטחון האמריקאיים, נחשפו מאז ספטמבר 2014 תשתיות טרור המזוהות עם "המדינה האסלאמית", אשר תכננו, ולעתים גם הצליחו, להוציא אל הפועל פיגועים במערב. לעומת זאת, על פי הידוע, פעילי קבוצת "ח'וראסאן" לא הצליחו להוציא אל הפועל פיגועים עד היום. אף על פי כן, האיום מצדם המשיך להצטייר כאיום ישיר ומיידי.¹⁶ האמנם שיקפה קבוצת "ח'וראסאן" איום חמור כפי שיוחס לה? אם כן, כיצד ומדוע? כדי לענות על שאלות אלו, יש להבהיר תחילה מה משמעות המילה "ח'וראסאן". הבהרה זו תסייע להבין את הקשר של קבוצת "ח'וראסאן" למלחמה בסוריה, שמהווה כידוע קרקע פורייה להכשרת מחבלים לקראת פיגועים במערב.

דגלים שחורים מ"ח'וראסאן"

"ח'וראסאן" הוא חבל ארץ רחב ידיים במרכז אסיה, המשתרע על פני פקיסטן, אפגניסטן, איראן, אוזבקיסטן, קזחסטן ותורכמניסטן. השם "ח'וראסאן" בטרמינולוגיה האסלאמית מתקשר לאחרית הימים ולבואו של המהדי, מעין "משיח" שיכבוש את העולם בשם האסלאם.¹⁷ החדית' (המסורת שבעל פה) על אודות הנביא מוחמד מייחסת לו אמירות על "צבא של דגלים שחורים" שיעלה מח'וראסאן לכיוון ירושלים וכבוש אותה. ב-1996 ציין אסאמה בן-לאדן כי הוא מצא מקלט בהרי הינדו־כוש של ח'וראסאן, משם פעל ליישם הלכה למעשה את תיאוריית הג'יהאד העולמי. שם הוא גם הניף את "הדגל השחור" והפך אותו לדגל המוכר כיום.¹⁸

טרוריסטים בני זמננו, השואבים השראה מ"אל־קאעדה" ומארגון "המדינה האסלאמית", רואים בתיאוריית הג'יהאד העולמי, על הוגיה והקבוצות שהתפתחו וצמחו במסגרתה, סימן להגשמת הנבואה המוסלמית. כך, למשל, טמרלן צרנייב (Tsarnaev), המחבל שביצע יחד עם אחיו ג'והר את הפיגוע במרתון בבוסטון (אפריל 2013), שיתף בערוץ היו־טיוב שלו סרטון וידאו בשם "עליית הנבואה: הדגלים השחורים של ח'וראסאן", בו מוצגים ומתוארים פעילי הג'יהאד מאפגניסטן

ופעילי חזיתות אחרות (כמו עיראק וצ'צ'ניה) כחיילי-שליחיו הקדושים של אותו "צבא הדגלים השחורים".¹⁹ מכך משתמע שפעילי "אל-קאעדה" רואים בקבוצת "ח'וראסאן" מעין מייצגת של שליחות היסטורית בעלת משמעות תיאולוגית, אשר ניתן לממשה בחזית הקרב בסוריה.

קבוצת "ח'וראסאן" בין "ג'בהת א-נוצרה" ל"אל-קאעדה"

אהרון י' זלין (Zelin), מומחה לחקר הג'יהאד ממכון וושינגטון למדיניות המזרח הקרוב (Washington Institute for Near East Policy), סבור כי קבוצת "ח'וראסאן" אינה חדשה, אלא התקבצות של פעילי "אל-קאעדה" מאפגניסטן, פקיסטן ואיראן, שהצטרפו לשלוחה הסורית של הארגון ("ג'בהת א-נוצרה"). בסדרת "ציוצים" שפורסמו בחשבון הטוויטר שלו, תהה זלין מדוע הפנטגון לא מציין במפורש כי האיום הוא מצד "ג'בהת א-נוצרה", ובמקום זאת מציין שם של ארגון חדש לכאורה.²⁰ כתבה שפורסמה בעיתון "וושינגטון פוסט" גורסת כי ייתכן שהסיבה לכך שארצות הברית אינה מבליטה את האיום מצד "ג'בהת א-נוצרה" היא שהכרה באיום כזה פירושה הכרה באיום שמציב ארגון "אל-קאעדה", ומשמעותה היא שההכרזות האמריקאיות על ניצחון על הטרור העולמי ותבוסת "אל-קאעדה" היו מוגזמות, אם לא שגויות לחלוטין.²¹ הדבר מעורר את השאלה האם ארצות הברית לא מגזימה גם כיום כשהיא מדברת על האיום הנשקף מצד קבוצת "ח'וראסאן" ומבליטה את חומרתו.²²

ד"ר מת'יו לוויט, חוקר של הטרור האסלאמי ממכון וושינגטון למדיניות המזרח הקרוב, טוען כי קבוצת "ח'וראסאן" היא אמנם חלק מ"ג'בהת א-נוצרה", אך יש לה משימה נפרדת – תכנון פיגועים נגד המערב – ומשימה זו היא שמשכה את תשומת לבו של המודיעין האמריקאי והובילה להפצצות של יעדי הקבוצה בסוריה.²³ טענה זו דומה לקביעתו של פרופסור ברוס הופמן, לפיה "ג'בהת א-נוצרה" היא "כוח מקומי או אזורי, וח'וראסאן היא כוח התקיפה הבין-לאומי" של "אל-קאעדה".²⁴ חוקר אמריקאי נוסף, ד"ר דייוויד גרטנסטיין-רוס (Gartenstein-Ross), טוען כי המידע המועט הזמין על קבוצת "ח'וראסאן" אינו שופך אור על כלל הקבוצה אלא רק על הזרוע המבצעית שלה. הוא מוסיף בהקשר זה כי נראה שמדובר ביותר מאשר תא טרור למבצעי חוץ.²⁵ טענה זו חופפת לפרסומים באמצעי התקשורת, לפיהם פעילי "ח'וראסאן" לא עסקו בלחימה מול כוחות צבאו של בשאר אל-אסד, אלא התמקדו בתכנון ואימון לקראת פיגועים במערב.²⁶

על פי דיווחים ופרסומים באמצעי התקשורת, הרשויות בארצות הברית ידעו על קבוצת "ח'וראסאן" עוד משנת 2009, כאשר פעילי ג'יהאד מ"אל-קאעדה", טאליבאן-פקיסטן ורשת חקאני²⁷ התגבשו לכדי קבוצה מחתרנית בשם "איחוד לוחמי הקודש של ח'וראסאן" ("אתחאד אַ מְג'אֵהֵדִין ח'וראסאן"). בשנת 2012,

כנראה בעקבות הוראה ישירה של איימן א־זואהרי, החלו חברי הקבוצה להגיע לסוריה, שם הם יצרו קשר עם פעילי "ג'בהת א־נוצרה" והתבססו בשטחים אותם כבש הארגון.²⁸ לפי חוקר הטרור תומאס ג'וסלין (Joscelyn), האמריקאים ידעו מאז תחילת 2014 על תוכניותיה של קבוצת "ח'וראסאן" לתקוף במערב.²⁹

לפי גורמים רשמיים בארצות הברית, קבוצת "ח'וראסאן" היא גוף הפועל במקביל לשלוחות של "אל-קאעדה" ברחבי העולם,³⁰ אך רב הנסתר על הגלוי בכל הנוגע אליה, ואין מידע לגבי פעילים נוספים בה. לדברי אותם גורמים, משום כך התעוררו תהיות רבות לגבי קבוצת "ח'וראסאן" ומידת האיום שהיא משקפת.³¹ התהיות וחוסר הוודאות הביאו דובר מטעם פיקוד המרכז של צבא ארצות הברית (CENTCOM) לקבוע כי "רשת זו [ח'וראסאן] תכננה לתקוף באירופה או במולדת [ארצות הברית], ו[לפיכך] לקחנו [על עצמנו לבצע] פעולה החלטית במטרה להגן על האינטרסים שלנו ולהסיר את יכולתה לפעול".³² פיקוד המרכז של צבא ארצות הברית מתאר את קבוצת "ח'וראסאן" כרשת של פעילי טרור בעלי היסטוריה משותפת בתחום הטרור (כמו, למשל, בהעברת כספים ולוחמים לחזיתות הג'יהאד, או אימונים לקראת פיגועים), שתכננו מתקפות נגד ארצות הברית ומטרות במערב.³³

משלל הדיווחים על ההפצצות האמריקאיות על פעילי טרור בסוריה עולה כי הופצצו יעדים המזוהים עם קבוצת "ח'וראסאן" וכי לא מדובר במתקפה כללית על "ג'בהת א־נוצרה", למרות שכוחותיה של ארצות הברית מפציצים מחנות אימונים המשויכים לארגון זה. פירוש הדבר הוא שארצות הברית מנסה לבדל את קבוצת "ח'וראסאן" מ"ג'בהת א־נוצרה". אפשר להניח כי הסיבה לכך היא ש"ג'בהת א־נוצרה" נחשבת בעיני הגופים המתנגדים למשטרו של נשיא סוריה, בשאר אל-אסד, כאחד הארגונים המרכזיים המורדים במשטר זה. ואכן, לאחר שארצות הברית הכריזה על "ג'בהת א־נוצרה" כעל ארגון טרור,³⁴ נשמעו ברחובות סוריה קריאות "כולנו ג'בהת א־נוצרה".³⁵ קריאות אלו נועדו להראות לארצות הברית כי מדובר בגוף הפועל למען העם הסורי, דבר שבא, כידוע, לידי ביטוי גם בשמו המלא של הארגון – "חזית הסיוע לעם הסורי". זאת ועוד, סורים סונים רבים סבורים כי "ג'בהת א־נוצרה", על אף היותה השלוחה הרשמית של "אל-קאעדה" בסוריה, נחשבת לגורם "מקומי", וזאת בשונה, למשל, מארגון "המדינה האסלאמית".³⁶

בעוד שחוקרים במערב חלוקים בדעותיהם בנוגע למהותה של קבוצת "ח'וראסאן", גורמי ג'יהאד גורסים כי אין ומעולם לא היה קיים גוף כזה. לדידם, ההפצצות האמריקאיות הן תירוץ לתקיפות בסוריה, וההרוגים מהן הם לא פעילי קבוצה המהווה פלג קיצוני של "אל-קאעדה", אלא פעילי "ג'בהת א־נוצרה".³⁷ טענה זו נתמכת בידי העיתונאים האמריקאיים גלן גרינוולד ומֶתְזָא חוסיין. הללו גורסים כי רשתות התקשורת האמריקאיות משרתות במישרין ובעקיפין את "תעמולת

המלחמה" של ארצות הברית נגד סוריה, וכי "המצאת" קבוצה חדשה ואיום חדש וקונקרטי, המוצג כחמור יותר מאשר האיום מכיוון "המדינה האסלאמית", נועדה להצדיק התערבות אמריקאית בסוריה בצורה של תקיפות אוויריות.³⁸ למעשה, יש מעט מאוד מידע נגיש על אודות קבוצות "ח'וראסאן" ופעילי השטח שלה. ייתכן כי אפשר למצוא מידע נוסף עליהם ברשתות החברתיות, ובעיקר ברשת החברתית טוויטר, המסתמנת כרשת המועדפת על ג'יהאדיסטים.³⁹ זיהוי גורמים הקשורים עם קבוצת "ח'וראסאן" יכול להיעשות באמצעות מידע גלוי המופיע בחשבונות הטוויטר השונים ומצביע על זיקה לפקיסטן-אפגניסטן ("הינדו-כוש"), על הזדהות עם "אל-קאעדה" בכלל ועם שלוחתו בסוריה בפרט, וכמובן על שימוש בשם "ח'וראסאן" או אזכורו.

פעילים בקבוצת "ח'וראסאן"

על פי פרסומים בכלי התקשורת, קבוצת "ח'וראסאן" מונה בין ארבעים לשישים פעילים, ויש בתוכם צ'צ'נים, פלסטינים, אפגנים, סורים ובני לאומים נוספים, כולל מערביים.⁴⁰ אחד האישים המרכזיים בקבוצה היה מְחֶסֶן אַל-פֶּדְ'לִי, אזרח כוויתי, ממקורבי אסאמה בן-לאדן ומהבודדים שידעו על פיגועי 11 בספטמבר 2001 לפני התרחשותם. אל-פד'לי היה בכיר ב"אל-קאעדה", שנמלט מאפגניסטן לאיראן לאחר הפיגועים בארצות הברית. הוא מצא מקלט באיראן עד שנשלח לסוריה בידי הפיקוד העליון של "אל-קאעדה" במטרה להקים שם תשתית טרור בין-לאומית שתכין ותאמן פעילים לקראת פיגועים במדינות המערב.⁴¹

בכיר נוסף בקבוצת "ח'וראסאן" הוא אזרח סעודי בשם עבד אל-מְחֶסֶן עבדאללה אַבְנָאֵהִים א־שַׁאֲרַח', פעיל "אל-קאעדה" וקרוב משפחתו של בן-לאדן, שבדומה לאחרים בקבוצת "ח'וראסאן", מצא גם הוא מקלט באיראן. לפי הפרשן הסורי הממסדי סמי מובייד (Moubayed),⁴² א־שַׁאֲרַח', שכינויו "סנאפי א־נַאֲצֶר", הוא ממייסדי "ג'בהת א־נוצרה", שהיה בעבר אחראי על מעבר כסף, נשק ולוחמים מאיראן, דרך אפגניסטן ופקיסטן, לעיראק. מחשבון הטוויטר שלו ניתן ללמוד על פעילים נוספים של קבוצת "ח'וראסאן", שנהרגו כנראה גם הם בסוריה, כמו למשל "אדריס אל-בלושי" (הבלוצ'י),⁴³ בן אחותו של ח'אלד שיח' מוחמד, אחד מאנשיו הקרובים של בן-לאדן וממתכנני הפיגועים ב-11 בספטמבר 2001. הרשויות באיראן מסרו כי א־שַׁאֲרַח' ואל-פד'לי היו במעצר בית, ולא ידוע כיצד הגיעו לסוריה.⁴⁴

עוד עולה מהפרסומים כי גם אבראהים אל-אסירי, מומחה חבלה מהשלוחה של "אל-קאעדה" בתימן, קשור לקבוצת "ח'וראסאן".⁴⁵ אל-אסירי הוא האיש שתכנן את מטען החבלה שהוסלק בתחתונו של עומר פארוק עבד אל-מטאלב, צעיר ניגרי שניסה לפוצץ מטוס נוסעים אמריקאי בערב חג המולד של שנת 2009.⁴⁶ אדם נוסף ששמו עלה בהקשר של קבוצת "ח'וראסאן" הוא מוחמד אסלאמבולי, פעיל

"אל-קאעדה" ותיק, אחיו של ח'אלד אסלאמבולי ורוצחו של נשיא מצרים לשעבר אנואר סאדאת. מוחמד אסלאמבולי היה, ככל הנראה, איש קשר בין הפיקוד המרכזי של "אל-קאעדה" ובין "ג'בהת א-נוצרה" מזה וקבוצת "ח'וראסאן" מזה.⁴⁷ מראיון של תומאס ג'וסלין לתכנית הרדיו של האתר "ג'יהאדולוג'י" (Jihadology) עולה כי אסלאמבולי קיבל דיווחים מאל-פד'לי, אשר שימש מעין ראש אגף המבצעים של "ח'וראסאן".

ייתכן כי המידות שיוחסה לאיום מצד קבוצת "ח'וראסאן" נבעה משילוב של כלל הידע שהיה בידי אנשי הקבוצה השונים שנפגשו בסוריה. כך, למשל, "אבו חמזה הצרפתי" היה על פי פרסומים שונים קצין מודיעין צרפתי בעברו, שערק ל"אל-קאעדה".⁴⁸ הלה התאסלם ב-2002 ונסע למצרים לצורך לימודי דת וערבית. ב-2010, עת שהה בצרפת, הודיע למשפחתו על כוונתו לנסוע חזרה למצרים, אך במקום זאת נסע לאזורים השבטיים שבגבול אפגניסטן-פקיסטן כדי להצטרף למחנות אימונים של "אל-קאעדה". "אבו חמזה הצרפתי" מוזכר בפרסומים בתור גורם מסוכן וכמי שהפך למומחה לפיתוח מטעני חבלה ביתיים.⁴⁹ כאמור, הוא חוסל ביולי 2015, ככל הנראה באותה התקיפה בה נהרג גם מְחֶסֶן אל-פד'לי.⁵⁰

לאחר התקיפה הראשונה על מעוזי "ח'וראסאן" דווח כי נהרג אדם המכונה בשם אבו יוסף א-תְּרָכִי (התורכי), אחד מ"בוגרי אפגניסטן",⁵¹ צלף מיומן וממייסדי "ג'בהת א-נוצרה",⁵² שהיה גם גורם מרכזי בקבוצת "ח'וראסאן" ונחשב לגורם בכיר ב"אל-קאעדה". תמונת גופתו, יחד עם צילום ישן שלו, כביכול מהרי אפגניסטן, הועלתה לחשבון הטוויטר של אבו ת'אבט אל-קצימי (@Mohager44) המזוהה עם "אל-קאעדה".⁵³ מידע נוסף על א-תרכי פורסם באתר האינטרנט "מצ'צ'ניה לסוריה" של ג'ואנה פראשצ'וק (Paraszczuk), עיתונאית החוקרת את הקשר בין פעילי הג'יהאד מצ'צ'ניה ובין המלחמה בסוריה. לפי פראשצ'וק, א-תרכי היה מדריך ראשי של יחידת צלפים שנודעה בכינוי "יחידת זאב" (Wolf Unit), שלפי טענות שונות היא-היא קבוצת "ח'וראסאן".⁵⁴ סרטוני תעמולה של "ג'בהת א-נוצרה", הכוללים הדרכה על תפעול רובי צלפים, מראים את א-תרכי כשהוא מדריך חניכים בקורס צלפים. אחד הסרטונים מזכיר את יחידת הצלפים כ"צלפי אל-קאעדה".⁵⁵ סרטון זה הועלה לאתר יו-טיוב ב-23 בספטמבר 2014, היום בו הצהיר הנשיא אובמה לראשונה על האיום מצד קבוצת "ח'וראסאן" ועל תקיפת יעדיה ומעוזיה בסוריה.⁵⁶ תמונת גופתו של א-תרכי "צויצה" מחדש, בין היתר בידי אסאמה ח'וראסאני (@KorasaN_1428), אשר ציין בחשבון הטוויטר שלו כי הגיע לסוריה מח'וראסאן וכי הוא מזוהה עם "ג'בהת א-נוצרה".⁵⁷ לחשבון הטוויטר הזה היו יותר מ-10,000 עוקבים ופורסמו בו מעל 21,000 "ציוצים". אחד האנשים שאסאמה ח'וראסאני עוקב אחריהם הוא מְג'אָהַד ח'וראסאני (@mojhdk), שמצדו מציין בחשבון הטוויטר שלו כי הגיע לסוריה מהרי הינדו־כוש וכי גם הוא פעיל ב"ג'בהת א-נוצרה".⁵⁸ לחשבון

זה יש יותר מ-12,000 עוקבים, פורסמו בו מעל לאלף "ציוצים" והוא עוקב אחר 63 חשבונות אחרים.

ייתכן כי לקבוצת "ח'וראסאן" יש שם נוסף מלבד "יחידת זאב" – "ג'יש א-נוצרה" ("צבא הסיוע"). שם לא מוכר זה התפרסם לראשונה במגזין האינטרנטי בשפה האנגלית "המסר" (או "האיגרת"), שהופק בידי "המג'אהדין של הלבנט". שתי מהדורות בלבד של מגזין זה פורסמו עד נובמבר 2015 – אחת ביולי והשנייה באוקטובר. במהדורה מאוקטובר 2015 משולב ריאיון עם "חמזה האוסטרלי" – אדם המציג עצמו כאוסטרלי ששירת בצבא אוסטרליה, שם רכש ידע ומיומנויות בלוחמת גרילה, התאסלם לפני פיגועי 11 בספטמבר 2001, נסע לאפגניסטן והפך בסופו של דבר לבכיר ב"אל-קאעדה".⁵⁹ בריאיון מסביר "חמזה האוסטרלי" כי הוא פועל במסגרת גוף בשם "ג'יש א-נוצרה", שמאמן ג'יהאדיסטים בשיטות לוחמה שונות, וכי הוא נשלח בידי הפיקוד העליון של "אל-קאעדה" לסייע ל"ג'בהת א-נוצרה".⁶⁰

מכל האמור לעיל ניתן ללמוד על הרכב כוח האדם של קבוצת "ח'וראסאן" ועל יכולותיהם הצבאיות של אנשיה. אלה כוללים פעילי "אל-קאעדה" בעלי ניסיון קרבי עשיר, שחלקם אף רכש את הכשרתו בצבאות מערביים, כמו צרפת ואוסטרליה. יתכן כי יש קשר בין קבוצת "ח'וראסאן" ובין ארגון "אל-קאעדה בתת-היבשת ההודית" ("קאעדת אל-ג'יהאד פי שבה אל-קארה אל-הנדיה") – השלוחה החדשה של "אל-קאעדה" שנוסדה בספטמבר 2014, באותו חודש בו קבוצת "ח'וראסאן" עלתה לכותרות.⁶¹ כמו כן אפשר שקיים קשר בין קבוצת "ח'וראסאן" ובין תאטרון מקשמיר בשם "בריגדה 313". חבר משותף של פעילי הג'יהאד שצוינו לעיל הוא ח'וראסאן אל-בלאע' (@Khorasan 313),⁶² אל-בלאע' פרסם בחשבון הטוויטר שלו מסמך בשפה האנגלית, הכולל תמצות של ההכרזה על הקמת "אל-קאעדה בתת-היבשת ההודית". הוא גם הוסיף לחשבון הטוויטר שלו את הביוגרפיה של איליאס קשמירי (Ilyas Kahsmiri), אשר שירת בעבר בקומנדו הפקיסטני ובמודיעין הצבאי של פקיסטן. קשמירי הוא "בוגר אפגניסטן" וחסיד תיאוריית הג'יהאד העולמי של בן-לאדן.⁶³ לפי הביוגרפיה שלו, קשמירי הפך את קבוצתו לזרוע של "אל-קאעדה", אשר פעלה תחת השם "אל-קאעדה בריגדה 313".⁶⁴ הוא חוסל בידי ארצות הברית ביוני 2011.⁶⁵

במסמך שפרסם ח'וראסאן אל-בלאע' מופיעה קריאה למוסלמים בקשמיר, בבנגלדש, בהודו, בפקיסטן ובמדינות נוספות להצטרף ל"אל-קאעדה" ולחזית הג'יהאד נגד המשטרים בארצותיהם, וכן נגד ארצות הברית. ב-23 בספטמבר 2012 פרסם אל-בלאע' תמונה של מטוס נוסעים מסוג בואינג 747, עם הכיתוב "נתיבי האוויר של אל-קאעדה" ("Al-Qaeda Airlines").⁶⁶ התמונה פורסמה תחת המילים "תזכורת, הודעה לארצות הברית מהשייח' אסאמה בן-לאדן; אם המסר

שלנו יכול להגיע אליכם במילים...", וצורף אליה ציטוט של בן-לאדן, המאיים על ארצות הברית שלא תדע ביטחון ושלוש עד ש"צבאות הכופרים" יעזבו את ארצות האסלאם.⁶⁷

חשבון הטוויטר של ח'וראסאן אל-בלאע' חדל לפעול במהלך אוקטובר 2014. עד אז הוא היה גדוש בביטויי תמיכה והזדהות עם ארגון "אל-קאעדה" ועם ארגוני טרור נוספים, כגון "טאליבאן" בפקיסטן ("תחריק א-טאלבאן") ו"טאליבאן" באפגניסטן ("האמירות האסלאמית של אפגניסטן"), שגם מהם יצאו פעילי ג'יהאד המרכיבים את "אל-קאעדה בתת-היבשת ההודית". ח'וראסאן אל-בלאע' הביע תמיכה גם ב"אל-קאעדה בריגדה 313" – השלוחה של בן-לאדן בקשמיר⁶⁸ – ובארגון "החזית האסלאמית הסורית" ("אל-ג'בהה אל-אסלאמיה א-סוריה") – ארגון-גג של קבוצות מורדים אסלאמיסטיות בעלות קשרים ל"אל-קאעדה".⁶⁹

מעבר למשמעות שיש למספר 313 בתיאולוגיה האסלאמית,⁷⁰ מספר זה יכול להצביע על זיקה בין גורמי ג'יהאד שונים שייתכן וקשורים לקבוצת "ח'וראסאן". כך, למשל, קיים קשר בין ח'וראסאן אל-בלאע' ובין חשבון הטוויטר של "ג'נד אל-פדאא" (@313jund) – חטיבת לוחמים של ארגון "טאליבאן" באפגניסטן.⁷¹ חשבון הטוויטר של "ג'נד אל-פדאא" מגדיר את עצמו כ"חשבון הרשמי של צוות מג'אהדין בלוצ'י בארץ הג'יהאד, ח'וראסאן אפגניסטן", ויש לו קרוב למאתיים עוקבים. פורסמו בו 461 "ציוצים" והוא עוקב אחר 32 חשבונות אחרים, שאחד מהם הוא של ח'וראסאן אל-בלאע'.

סיכום ומסקנות

המידע שמצוי בידנינו על קבוצת "ח'וראסאן" מאז עלתה לכותרות מלמד כי מדובר בקבוצה המורכבת מעשרות בודדות של פעילים, בני לאומים שונים, חלקם בעלי הכשרה צבאית, במיוחד בלוחמת גרילה, וכן בעלי ידע טכני להרכבת מטעני חבלה מאולתרים ומתוחכמים. פעילים אלה אומנו והתכוננו לא להשתלבות במלחמה בסוריה, כי אם לביצוע פיגועים במערב – בארצות הברית, במדינות אירופה, ולא מן הנמנע שגם בישראל. הקבוצה הינה חלק מ"ג'בהת א-נוצרה", ועל כן סביר להניח כי יש לה קשרים עם שלוחות של "אל-קאעדה" ברחבי העולם, כמו השלוחה בתימן או השלוחה בתת-היבשת ההודית.

שיטת החיסולים הממוקדים, אותם נקטה ארצות הברית כלפי קבוצת "ח'וראסאן", אמנם הביאה לפגיעה בפעיליה, אך רק במופְּרִים ובבולטים שביניהם. מאחר וכך, אפשר להניח שהקבוצה עדיין קיימת. הכנסתה לרשימת ארגוני הטרור על ידי ארצות הברית, בשלהי ספטמבר 2015, מלמדת כי האיום שהיא מציבה עודנו נתפס על ידי הממשל האמריקאי כשריר וקיים. יש, לפיכך, חשיבות בהמשך המעקב אחר גורמים שייתכן כי הם קשורים לקבוצת "ח'וראסאן", שכן

הם עלולים להוות איום לא רק על ארצות הברית ומדינות המערב האחרות, אלא גם על מדינת ישראל, ואף על מוסדות יהודיים באירופה ובמקומות אחרים ברחבי העולם. המאגר הבינלאומי של פעילים, שככל הנראה עדיין עומד לרשות קבוצת "ח'וראסאן", מגביר איום זה.

קיומה של קבוצת "ח'וראסאן" מחדד גם את האיום הגלום בארגון "אל-קאעדה", אשר נאבק מול "המדינה האסלאמית" על הבכורה בהובלת הג'יהאד העולמי. "המדינה האסלאמית" אמנם צוברת פופולריות בקרב מאמינים מוסלמים על חשבון "אל-קאעדה", אך הארגון שביצע את פיגועי 11 בספטמבר 2001 ממשיך לפעול "מתחת לרדאר" ולהתכונן להוצאתם אל הפועל של פיגועי תופת המוניים נוספים. ייתכן מאוד שבשעה שמקבלי ההחלטות, כלי התקשורת והציבור הרחב במערב עסוקים בסרטוני עריפות הראשים המבוצעות על ידי פעילי "המדינה האסלאמית", אנשי "אל-קאעדה" עסוקים אי שם בתכנון פיגועים "אסטרטגיים" בעולם המערבי, ולו רק כדי להזכיר שארגון זה עודנו קיים ומסוגל לפעול בצורה מכאיבה.

הערות

- 1 Ken Dilanian and Eileen Sullivan, "Al-Qaida's Syrian Cell Alarms U.S. More Than Islamic State Militants," *The Huffington Post*, September 13, 2015.
- 2 "Statement by the President on Airstrikes in Syria," The White House, Office of the Press Secretary, September 23, 2014, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/23/statement-president-airstrikes-syria>
- 3 השם המלא הוא "ג'ִבְהַת אֶ-נְצֶרָה לִ-הֵל אֶ-שֵׂאם" ("חזית הסיוע לעם הסורי"). מאז אפריל 2013 מכונה הארגון גם "קאעדת אל-ג'יהאד פי בלאד א-שאם" ("מפקדת הג'יהאד בלבנט") ומוכר כשלוחה הרשמית של ארגון "אל-קאעדה" בסוריה.
- 4 Michael Crowley, "Khorasan: Behind the Mysterious Name of the Newest Terrorist Threat," *Time Magazine*, September 25, 2014.; Karl Morand, "Jihadology Podcast: The Khurasan Group: Myth and Reality," *Jihadology*, October 7, 2015.
- 5 Barbara Starr and Paul Cruickshank, "U.S. Strike in Syria Reportedly Kills Key Bomb-Maker," *CNN*, November 7, 2014.; הידע להרכבת מטעני חבלה מאולתרים שיכולים לחדור את מעגלי הבידוק בשדות תעופה התפרסם במהדורה ה-13 של המגזין *Inspire*, המוצא לאור על ידי זרוע התקשורת של "אל-קאעדה בחצי האי ערב". מהדורה זו פורסמה בסוף דצמבר 2014 באמצעות חשבונות טוויטר המזוהים עם "אל-קאעדה". ראו:
- "13th Issue of AQAP Magazine Specifies Individuals and Companies as Targets, Provides Bomb-Making and Security Bypassing Manuals," *SITE Intel Group*, December 25, 2014.
- 6 "US Bombs Al-Qaeda Offshoot Khorasan for Third Time," *Yahoo! News*, November 13, 2014.
- 7 Barbara Starr and Paul Cruickshank, "Officials: Khorasan Group Bomb Maker Thought Dead Survived," *CNN*, December 11, 2014.
- 8 Eugene Scott and Barbara Starr, "Pentagon Confirms Death of al Qaeda-Tied Bombmaker," *CNN*, September 23, 2015.

- Evan Perez and Tom LoBianco, "FBI Head: Khorasan Group Diminished; ISIS Bigger Threat than Al Qaeda," *CNN*, July 23, 2015. 9
- יצחק בן חורין, "אובמה: 'תקיפות לא יכניעו את דאעש, צריך מאבק פוליטי'", *ynet*, 29 בספטמבר 2015. 10
- ראו דיווח שפורסם בחשבון הטוויטר האישי של ריטה כץ, חוקרת טרור ומומחית בתחום טרור הסייבר: https://twitter.com/Rita_Katz/status/642174390361305088. 11
- Eugene Scott and Barbara Starr, "Pentagon Confirms Death of al Qaeda-Tied Bomberman," *CNN*, September 23, 2015. 12
- Adam Entous, "Senior al Qaeda Leader in Syria Killed in U.S. Airstrike," *The Wall Street Journal*, October 18, 2015. 13
- Shane Harris, John Hudson and Justine Drennan, "Is the Khorasan Group as Dangerous as the White House is Making it Out to Be?" *Foreign Policy*, September 23, 2014. 14
- Jeremy Bender and Brett Logiurato, "Meet the Khorasan, The Terrorist Group That's Suddenly a Bigger Threat Than ISIS," *the Business Insider*, September 23, 2014. 15
- "Khorasan Terrorists Will Attack US 'Very, Very Soon', FBI Director Warns," *Russia Today*, October 6, 2014.; Ken Dilanian and Eileen Sullivan, "AP Enterprise: Al-Qaida's Syrian Cell Alarms US," *Associated Press*, September 13, 2014. 16
- להרחבה על המהדי ראו: 17
- Stephane Lacroix, "Between Revolution and Apoliticism: Nasr al-Din al-Albani and his Impact on the Shaping of Contemporary Salafism," in *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*, ed. Roel Meijer (London: C. Hurst & Co. Ltd., 2009), pp. 58-80. 18
- להרחבה בנושא זה ראו: 18
- Ali H. Sufyan, *The Black Banners: The Inside Story of 9/11 and the War Against al-Qaeda* (NY: W.W. Norton and Company Inc., 2011); Michael Crowley, 2014. 19
- מתוך חשבון הטוויטר של אהרון י' זלין, <https://twitter.com/azelin/status/514331217198866434>. 20
- Adam Taylor, "The Strange Story Behind the 'Khorasan' Group's Name," *The Washington Post*, September 25, 2014. 21
- Theodore Karasik, "Do Khorasan Militants Represent a Real Threat?," *Al-Arabiya*, September 28, 2014. 22
- ראו למשל: 22
- Matthew Levitt, "The Khorasan Group Should Scare Us," *The Washington Institute for Near East Policy*, September 25, 2014.; Matthew Levitt, "Khorasan Group...Wolf Unit...What's in a Name?," *The Washington Institute for Near East Policy*, October 2, 2014.; בנוסף, ראו "ציוץ" תגובה של לויט לאהרון י' זלין, בעקבות דיון שנערך בטוויטר על קבוצת "ח'וראסאן" והאיום הגלום בה: https://twitter.com/Levitt_Matt/status/514372620046061568. 23
- Siobhan Gorman and Maria Abi-Habib, "Syria Airstrikes Roil Rebel Alliances," *The Wall Street Journal*, September 27, 2014. 24
- Rosie Gray, "How 'Khorasan' Went From Nowhere to the Biggest Threat to the U.S.," *Buzz Feed News*, September 23, 2014.; Karl Morand, 2015. 25
- Matthew Levitt, September 25, 2014; Matthew Levitt, October 2, 2014.; Kristina Wong, "The Khorasan Group: 5 things to Know," *the Hill*, September 24, 2014. 26

- רשת טרור המבוססת על שבט חקאני מאזור וזיריסטן – חבל ארץ בגבול אפגניסטן – פקיסטן – שם מצאו בכירי ופעילי "אל-קאעדה" מקלט לאחר פלישת ארצות הברית לאפגניסטן בעקבות פיגועי 11 בספטמבר 2001. להרחבה בעניין זה ראו: Vahid Brown, Don Rassler, *Fountainhead of Jihad: The Haqqani Nexus, 1973-2012* (NY: Oxford University Press, 2013).
- Dina Temple-Raston, "Al-Qaida Reasserts Itself With Khorasan Group," *NPR*, 28 October 3, 2014.; Mark Mazzetti, "A Terror Cell That Avoided the Spotlight," *The New York Times*, September 24, 2014.; Mark Mazzetti, Michael S. Schmidt, Ben Hubbard, "U.S. Suspects More Direct Threats Beyond ISIS," *The New York Times*, September 20, 2014.
- Karl Morand, 2015. 29
- ל"אל-קאעדה" שלוחות בצפון אפריקה ("אל-קאעדה בארצות המערב האסלאמי"), בתימן ("אל-קאעדה בחצי האי ערב"), בסומליה ("א-שבאב אל-מג'אהדין"), בסוריה ("ג'בהת אינוצרה – אל-קאעדה בלבנט") ובתת-היבשת ההודית.
- Dina Temple-Raston, 2014.; Erin Banco, "Khorasan Group Disappears from US Political Rhetoric, Raising Questions about its Existence," *The International Business Times*, November 5, 2014. 31
- Kate Brannen, "Exclusive: U.S. Renews Air Campaign Against Khorasan Group," *Foreign Policy*, November 6, 2014. 32
- Ibid. 33
- Victoria Nuland, "Terrorist Designations of the al-Nusra Front as an Alias for al-Qa'ida in Iraq," *U.S. Department of State*, December 11, 2012, <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2012/12/201759.htm> 34
- סיסמה נוספת שהושמעה הייתה "אם טרור משמעו הנפת דגל ייחוד האל [תוחד], אזי אנו אומרים בגאווה: כולנו טרוריסטים". ראו, למשל, יברוד מבאשר, "יברוד – 12-14-2012 יום שישי [בסימן] כולנו ג'בהת אל-נצרה ג'3 [חלק שלישי] הודעות לעולם" (דוריב) ("ملاعلل ناسر 3 ج قرصنلا تهيج اناك تعمج 14-12-2012 دوريب", رشابم, **יו-טיוב**, 14 בדצמבר 2012, <https://www.youtube.com/watch?v=FEtUeFwk5gY>).
- Jeffery White, Andrew J. Tabler, Aaron: ראו: על האופוזיציה המורדת במשטר אסד ראו: 36
- Y. Zelin, "Syria's Military Opposition: How Effective, United or Extremist?," *The Washington Institute for Near East Policy*, September 2013; Siobhan Gorman and Maria Abi-Habib, September 27, 2014.
- ראו, למשל, הודעה שפורסמה בחשבון הטוויטר של "חדשות הג'יהאד" (Jihad News) – פלטפורמה מקוונת המשרתת את תעמולתם של ארגוני טרור ג'יהאדיסטיים מרחבי העולם – המבהירה כי הפעילים שנהרגו בהפצצות הקואליציה בסוריה, ואשר לגביהם נטען כי הם חברי אותה קבוצת "ח'וראסאן", הם למעשה פעילי "ג'בהת אינוצרה": <https://twitter.com/JihadNews2/status/514483571013468160>.
- Glenn Greenwald and Murtaza Hussain, "the Fake Terror Threat Used to Justify Bombing Syria," *The Intercept*, September 28, 2014. 38
- Gabriel Weimann, "New Terrorism and New Media," *Commons Lab of the Woodrow Wilson International Center for Scholars*, Research Series, Vol. 2, 2014, p. 8. 39
- Dina Temple-Raston, 2014. 40
- Erin Banco, "UN Documents Point To Deep Links Between Khorasan Leader Mohsin al Fadhli And Al Nusra Front In Syria," *International Business Times*, September 24,

- 2014.; Phil Stewart, Mark Hosenball, "U.S. Says Still Assessing Fate of Khorasan Figure after Air Strike," *Reuters*, September 24, 2014.
- Sami Moubayed, *Under the Black Flag: At the Frontier of the New Jihad* (London & New York: I. B. Tauris & Co. Ltd., 2015), pp. 67-68. 42
- ראו "ציון" מתוך חשבון הטוויטר של א-שארח', 24 באוגוסט 2015, בו הוא מבשר על מותו של "אל-בלושי": <https://twitter.com/snafialnasr0/status/635912047616753664>. 43
- Mark Mazzetti, 2014. 44
- Shane Harris, John Hudson and Justine Drennan, "Is the Khorasan Group as Dangerous as the White House is Making it Out to Be?," *Foreign Policy*, September 23, 2014.; Rosie Gray, 2014.; Dina Temple-Raston, 2014.; Ken Dilanian and Eileen Sullivan, September 13, 2014. 45
- "Profile: Al-Qaeda 'Bomb Maker' Ibrahim al-Asiri," *BBC*, July 4, 2014. 46
- Karl Morand, 2015. 47
- Willis Robinson, "Hunt for French Intelligence Officer-Turned-Islamic-Terrorist Plotting Attack on US," *Mail Online*, October 6, 2014.; Mitchell Prothero, "Sources: U.S. Air Strikes in Syria Targeted French Agent who Defected to al Qaida," *McClatchyDC*, October 5, 2014, <http://www.mcclatchydc.com/2014/10/05/242218/sources-us-air-strikes-in-syria.html> 48
- "Father of 'Dead' French Jihadist Speaks Out," *Yahoo! News*, November 7, 2014.; "US Airstrikes 'Kill French Khorasan Bombmaker' in Syria," *The Guardian*, November 7, 2014. 49
- "French Jihadist Drugeon Likely Killed in Syria: US Official," *France 24*, September 11, 2015.; "Al-Qaeda Operative Muhsin al-Fadhli Killed in Air Strike – Pentagon," *Reuters*, July 22, 2015. 50
- לאחר פלישת ברית המועצות לאפגניסטן בשנת 1979, זרמו אלפי מתנדבים מוסלמים למדינה זו במטרה ללחום נגד הכיבוש הסובייטי. אותם לוחמים כונו "מג'אהדין" (לוחמי קודש). חלקם הצטרף למחנות האימונים של אסאמה בן-לאדן ועבדאללה עזאם. לימים כונו מתנדבים אלה "בוגרי אפגניסטן". 51
- Sami Moubayed, *Under the Black Flag: At the Frontier of the New Jihad* (London & New York: I. B. Tauris & Co. Ltd., 2015), pp. 67-68. 52
- תמונה של אבו יוסף אל-תרכי, מתוך חשבון הטוויטר של אבו ת'אבט אל-קצימי, ראו: <https://twitter.com/mohager44/status/514421920557989888>. 53
- Matthew Levitt, October 2, 2014. 54
- Johana Paraszczuk, "Wolf or Khorasan: Who Was Jabhat al-Nusra's Abu Yusuf al-Turki?," *From Chechnya To Syria*, October 2, 2014, <http://www.chechensyria.com/?p=22623>. 55
- Gudem Manset, "Ebu Yusuf et Turki Kanas Birliđi," *You Tube*, September 23, 2014, <http://www.youtube.com/watch?v=4BivvIglWxQ>. 56
- חשבון הטוויטר של אסאמה ח'וראסאני: https://twitter.com/KorasaN_1428, (החשבון הוסר בינתיים). 57
- חשבון הטוויטר של מג'אהד ח'וראסאני: <https://twitter.com/mojhdk>. חשבון זה הוסר מאז. חשבון חדש נפתח ב-10 ביוני 2015 ועודכן לאחרונה ב-7 בספטמבר 2015. ראו: <https://twitter.com/mojahdq>. 58
- Paul Farrell and Michael Safi, "Former Australian Soldier Believed Dead may be Fighting for al-Qaida in Syria," *The Guardian*, October 26, 2015. 59

- 60 "A Call From Usama: Hamza Australi, Jaish Nusra Trainer," *Al-Risalah*, 2, pp. 11-18, https://archive.org/details/AlRisalah2_201510.
- 61 Bill Roggio, "Al Qaeda Opens Branch in the Indian Subcontinent," *The Long War Journal*, September 3, 2014, http://www.longwarjournal.org/archives/2014/09/al_qaeda_opens_branc.php.
- 62 (החשבון נסגר בנובמבר 2014), <https://twitter.com/khorasan313>.
- 63 Bill Roggio, "Al Qaeda Brigade 313 Website Goes Online," *The Long War Journal*, August 2, 2010, http://www.longwarjournal.org/archives/2010/08/al_qaeda_brigade_313_website_goes_online.php.
- 64 The Khorasan Author, "What's Happening in the Islamic Emirate – Battle for the Greater Subcontinent, Chapter 2," *Justpaste.it*, September 13, 2014, <http://justpaste.it/IEACH2>. <https://twitter.com/khorasan313/status/510723600912236544>. ראו: 2014 בספטמבר.
- 65 Hamza Ameer, "New Leader Plans Attacks on Pakistan," *Asia Times*, August 31, 2011, http://www.atimes.com/atimes/South_Asia/MH31Df01.html; Bill Roggio, "Jihadists Seek to Open New Front in Burma," *The Long War Journal*, July 15, 2013, http://www.longwarjournal.org/archives/2013/07/jihadists_seek_to_op.php.
- 66 יש לציין כי "נתיבי האוויר של אל-קאעדה" הוא שם של מגזין מקוון בשפה הערבית שמטרתו היא להדריך מוסלמים לבצע פיגועי טרור, בין היתר באמצעות הברחה והחדרה של חומרי נפץ למטוסי נוסעים. נכון לספטמבר 2015 יצאו לאור שתי מהדורות בלבד של המגזין – שתיהן באפריל 2012. ראו למשל: Mytheos Holt, "'Al Qaeda Airlines Magazine': The Most Disturbingly Clinical Guide to Jihad You'll See," *The Blaze*, May 16, 2012, <http://www.theblaze.com/stories/2012/05/16/al-qaeda-airlines-magazine-the-most-disturbingly-clinical-guide-to-jihad-youll-see/>.
- 67 תמונה של "נתיבי האוויר של אל-קאעדה", מתוך חשבון הטוויטר של ח'וראסאן אל-בלאע': <https://twitter.com/khorasan313/status/514508478761955328>.
- 68 Roggio, August 2, 2010.; Paul Cruickshank, "Inside al Qaeda Succession: Who is likely to Step Up," *CNN*, May 7, 2011.
- 69 אחת הקבוצות המרכזיות בארגון גג זה היא "תנועת חופשיי סוריה" ("תְּחָפֵת אַחְרָאר א־שַאם") – קבוצה סלפית סורית שהונהגה בידי "אבו ח'אלד א-סורי", שליחו של אימן אל-זואהרי בסוריה. א-סורי חוסל בפיגוע התאבדות שבוצע בידי "המדינה האסלאמית" במסגרת מאבק על שליטה בטריטוריות ששוחררו מידי כוחות צבא אסד. ראו: Aaron Y. Zelin, "The War between ISIS and al-Qaeda," *The Washington Institute for Near East Policy*, Research Notes Number 20, June 2014, p. 5.
- 70 מסופר כי היו 313 נביאים-שליחים, שהאחרון שבהם היה הנביא מוחמד. בנוסף, מספר זה מציין את קרב בְּדַר המפורסם, בו ניצח מוחמד את בני מכה "הכופרים" שיצאו לקראתו בחיל גדול (כאלף איש). לעומתם, כך מסופר, יצא מוחמד בראש צבא שמנה 313 חיילים, שני סוסים ושבעים גמלים. על פי המסורת האסלאמית, לצד מוחמד עמדו מלאכים. קרב בדר נחשב גם בימינו כמופת לגבורה ואומץ. ראו סקירה של משמעות המספר 313 באתר הסופיאנגלי "דין [דת] אסלאם", המגדיר עצמו כמדריך סופי במערב: "17th Ramadhan Urs of People of Badr – 'Ahl Badri and There [sic] Names are a Dua of Attained Sainthood – Wilaya and Tawassul," *Deen Islam* (U.K.), [n.d.], <http://www.deenislam.co.uk/17Ramadhan-Urs-of-People-of-Badr.htm>.
- 71 חשבון הטוויטר של "ג'נד אל-פדאא": <https://twitter.com/313jund>.